

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 1959, sp. zn. 21 Co 328/59

Číslo: 54/1959

Právní věta:

Při vymáhání nároků podle starých exekučních titulů, které znějí ve prospěch příslušníků vykořisťovatelské třídy proti dlužníkům z řad tehdejšího proletariátu nebo zproletarisovaných vrstev, je nutno vycházet z třídního hlediska a důsledně uplatňovat zásadu, že lidově demokratické soudy nemohou sankcionovat bezprávní buržoasní justice.

Soud: Krajský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 24.04.1959

Spisová značka: 21 Co 328/59

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Exekuce, Třídní hledisko

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Dlužník žádal o odklad exekuce vedené na jeho plat podle rozsudku pro zmeškání vydaného okresním soudem pro Ostravu-západ dne 7. 7. 1947. Tvrdil, že exekuční titul byl proti němu získán tím způsobem, že jeho dřívější zaměstnavatel – velkoobchodník, zapůjčil mu peníze na zakoupení automobilu, na nějž dostal poukaz přednostně vzhledem k své činnosti v odboji, a na jehož zakoupení neměl prostředky. Přitom bylo ujednáno, že auto zůstává majetkem zaměstnavatele dlužníka a že tento bude používat vozidla pro obchodní cesty ve prospěch svého zaměstnavatele, což se také dalo. V r. 1947, pod záminkou, že si musí auto zajistit žalobou a že jde jen o formální věc, takže dlužník se nemusí ani k soudu dostavit, docílil zaměstnavatel – dlužníkův nynější vymáhající věřitel, proti dlužníkovi exekuční titul na zaplacení oněch 80.000 Kčs st. p. Předložil opis podání, jímž se z těchto důvodů domáhá obnovy řízení, v němž došlo k vydání onoho rozsudku pro zmeškání na 80.000 Kčs st. p.

Lidový soud civilní v Praze zamítl návrh na odklad exekuce, což odůvodnil tím, že návrhem na obnovu nejsou uplatňovány žádné skutečnosti, jež by nemohly být použity v základním sporu, jednak tím, že návrh je podán zřejmě opožděně, takže by nemohl mít úspěchu.

Krajský soud v Praze usnesení soudu první stolice změnil tak, že povolil odklad exekuce až do vyřízení návrhu na zrušení exekučního titulku, po případě na prohlášení exekuce za nepřijatelnou.

Odůvodnění:

Rozhodnutí soudu první stolice – formálně zdánlivě správné – porušuje ve skutečnosti socialistickou zákonnost. K jeho vydání došlo zřejmě jen proto, že soud první stolice neposuzoval věc vůbec z hlediska třídně chápané spravedlnosti. Jinak by totiž nebyl mohl přehlédnout, že jde o vymáhání nároku vzniklého ze vztahů typických pro kapitalistické vykořisťování, kde zaměstnavatel využívá svého hospodářského postavení k tomu, aby se obohatil na úkor svého zaměstnance, a to v tomto případě dokonce i takovým způsobem, že pomůže zaměstnanci k obstarání prostředků, jichž tento musí používat v jeho prospěch a které dá převést do svého vlastnictví, ovšem na účet zaměstnance, na němž nyní hodnotu těchto prostředků vymáhá, a to ještě v nové měně.

Kdyby si soud byl tuto podstatu věci uvědomil, byl by také správně použil zákona.

Soud první stolice posuzoval věc jen z toho hlediska, že dlužník uplatnil okolnosti shora uvedené návrhem na obnovu řízení, který ovšem by byl z důvodů soudem první stolice uvedených patrně skutečně nepřipustný, v každém případě však opožděný. Leč soud první stolice přehlédl, že podle zásady § 171 o. s. ř. nerozhoduje, jak účastník svůj opravný prostředek – třeba nesprávně – označí, a že podle § 7 o. s. ř. je soud povinen dbát všestranně o to, aby pracující pro nedostatek všeobecného neb právního vzdělání neutrpěli újmu na svých právech a za tím účelem dávat jim potřebný návod k provedení jejich úkonů u soudu, i náležité poučení.

Dlužník chtěl nepochybně uplatnit tu skutečnost, že rozsudek pro zmeškání, který tvoří exekuční titul a jímž byla dlužníkovi uložena povinnost, pro kterou nebylo právního podkladu, byl proti němu získán ujistěním, že se to děje jen formálně a že z toho nebudou vyvozovány žádné právní důsledky proti dlužníku.

Jestliže byl exekuční titul získán za takových okolností, nebylo by v souladu se zájmy pracujícího lidu poskytovat takovému exekučnímu titulu právní ochranu.

Taková obrana dlužníková – bude-li prokázána – musí pak vést ke zrušení exekučního titulu [§ 445 odst. 1 písm. a) o. s. ř.], což má za následek zrušení exekuce podle něho vedené a je důvodem pro odklad exekuce podle § 444 o. s. ř.

Nehledě na to byla by exekuce nepřipustná i podle § 445 odst. 1 písm. b) o. s. ř. Je sice pravda, že podle § 664 o. s. ř. jsou i exekuční tituly vzniklé před účinností občanského soudního řádu, tj. před 1. lednem 1951, exekučními tituly podle občanského soudního řádu. To však neznamená, že by tato zásada platila bez výjimky. Není totiž myslitelné, aby podle ustanovení zákona, který je součástí lidově demokratického právního řádu, a který si dal lid, jenž se rozhodl dojít ke společenskému řádu, v němž bude úplně odstraněno vykořisťování člověka člověkem, k socialismu, bylo přípustno vymáhat nároky vzniklé z typicky vykořisťovatelských vztahů, jichž vymožení by bylo výsměchem zásadám, na nichž je náš řád vybudován.

I když tedy ustanovení § 664 o. s. ř. o žádných výjimkách se nezmiňuje, nelze je přesto na takové případy vztahovat, neboť ani toto zákonné ustanovení nelze používat v rozporu se základními zásadami našeho právního řádu. Smyslem tohoto ustanovení jakožto ustanovení přechodného bylo totiž dát jen obecně účinnost exekučního titulu, podle občanského soudního řádu i exekučním titulům, které by jinak – se zřetelem na to, že vznikly před účinností zákona – tuto účinnost neměly, ačkoli není důvodů jim tuto účinnost nepřiznat.

Jestliže tedy soud první stolice návrh na povolení odkladu exekuce zamítl, neposoudil věc správně.